

საქართველოს უზენაესი სასამართლო

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა

საქართველოს სახელით

საქმე №ას-105-105-2018

11 მაისი,

2018 წელი

№ას-105-105-2018 გ-----ი

ქ.თბილისი

სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა:

ბესარიონ ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი)

მოსამართლეები:

ეკატერინე გასიტაშვილი, ზურაბ ძლიერიშვილი

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორი – ბ----- გ-----ის უფლებამონაცვლე ა----- გ-----ი
(მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – კ----- გ-----ი (მოსარჩელე)

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 29 ნოემბრის განჩინება

კასატორის მოთხოვნა _ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2017
წლის 15 ნოემბრის საოქმო განჩინების, 2017 წლის 29 ნოემბრის
შემაჯამებელი განჩინების, ასევე პირველი ინსტანციის სასამართლოს
დაუსწრებელი გადაწყვეტილების/განჩინების გაუქმება და საქმის
წარმოების განახლება

დავის საგანი – სამკვიდრო მოწმობის 1/2 ნაწილში ბათილად ცნობა,
სამკვიდროს 1/2-ის მიკუთვნება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. მოსარჩელის მოთხოვნა და სარჩელის ფაქტობრივი საფუძვლები:

1.1. კ----- გ-----მა (შემდგომში – მოსარჩელე ან მოწინააღმდეგე მხარე) სარჩელი აღძრა სასამართლოში ბ----- გ-----ის (უფლებამონაცვლე – ა----- გ-----ი, იხ. 05.10.2016წ. განჩინება, შემდგომში წოდებული, როგორც მოპასუხე, აპელანტი ან კასატორი) მიმართ და მოითხოვა ნოტარიუს რ----- - გ-----ას მიერ 1999 წლის 13 მაისს მოპასუხის სახელზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობის 1/2 ნაწილში ბათილად ცნობა და ვ----- გ-----ის (შემდგომში – მამკვიდრებელი) სამკვიდროს 1/2-ის (ფაქტობრივი ფლობით) მოსარჩელისათვის მიკუთვნება.

1.2. სარჩელი ემყარება შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებს: 1998 წლის 7 ოქტომბერს გარდაიცვალა მოსარჩელის დედა – მამკვიდრებელი, რომელსაც გარდაცვალების დროისათვის საკუთრების უფლებით ერიცხებოდა ქ.რუსთავში, ზ-----ის ქ#15-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული მშენებარე ნაგებობა. დედის დანაშთ ქონებას მოსარჩელე დაეუფლა ფაქტობრივი ფლობით, უვლიდა ქონებას, ხეხილის ბაღსა და სხვა. მოსარჩელეს ნოტარიუსისათვის არ მიუმართავს. გარდაცვალების დროისათვის მამკვიდრებელს ჰყავდა ორი პირველი რიგის მემკვიდრე, შვილები: მოსარჩელე და მოპასუხე, ხოლო მამკვიდრებლის მეუღლე – გ----- გ-----ი სამკვიდროს გახსნის დროისათვის უკვე გარდაცვლილი იყო. 2013 წლის დეკემბერში, როდესაც მოსარჩელემ გადაწყვიტა სამკვიდრო ქონების, როგორც საკუთარი, ისე – ძმის (მოპასუხე) სახელზე გადაფორმება, მიმართა საჯარო რეესტრს ნოტარიუსისათვის შესაბამისი დოკუმენტების წარსადგენად და აღმოაჩინა, რომ 1999 წლის 13 მაისის კანონისმიერი სამკვიდრო მოწმობის საფძველზე მოპასუხეს მიღებული ჰქონდა დედის სამკვიდრო სრულად. იგი ცხოვრობს რუსეთის ფედერაციაში და მხოლოდ პერიოდულად ჩამოდის საქართველოში. მოპასუხეს ნოტარიუსისათვის არ გაუმხელია მეორე პირველი რიგის მემკვიდრის არსებობის ფაქტი ისე მიიღო სამკვიდრო მოწმობა და დაარეგისტრირა ტექალრიცხვის ბიუროში.

2. მოპასუხის პოზიცია:

სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში მოპასუხეს სარჩელის წინააღმდეგ შესაგებელი არ წარუდგენია.

3. პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების/განჩინების სარეზოლუციო ნაწილი:

3.1. რუსთავის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 16 აპრილის

დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა, 1/2 ნაწილში გაუქმდა 1999 წლის 13 მაისს ნოტარიუს რ----- გ----ას მიერ მოპასუხის სახელზე გაცემული სამკვიდრო მოწმობა (**№8-14**) და მოსარჩელე ცნობილ იქნა ქ.რუსთავში, ზ-----ის ქუჩა #15-ში მდებარე მშენებარე საცხოვრებელი სახლისა და ამ სახლის ქვეშ არსებული 104.5 კვ.მ მიწის 1/2-ის მესაკუთრედ;

3.2. ამავე სასამართლოს 2016 წლის 23 ივნისის განჩინებით მოპასუხის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა ძალაში.

4. აპელანტის მოთხოვნა:

საქალაქო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება/განჩინება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ, მოითხოვა მათი გაუქმება, საქმის წარმოების განახლება და შესაგებლის წარსადგენი ვადის აღდგენა.

5. გასაჩივრებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილი:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 29 ნოემბრის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება/განჩინება დარჩა უცვლელად.

6. კასატორის მოთხოვნა:

სააპელაციო სასამართლოს 2019 წლის 29 ნოემბრის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა აპელანტმა, მოითხოვა მისი, პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების/განჩინების, ასევე, მტკიცებულებათა დაუშვებლად ცნობის შესახებ სააპელაციო პალატის 2017 წლის 15 ნოემბრის საოქმო განჩინების გაუქმება და საქმის წარმოების განახლება.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების დასაბუთებულობა, საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და მიიჩნევს, რომ იგი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

1. გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

1.1. საკასაციო პალატის შეფასების საგანს მოპასუხის მიერ სარჩელის წინააღმდეგ შესაგებლის წარუდგენლობის მოტივით გამოტანილი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების კანონიერება წარმოადგენს. ამ თვალსაზრისით კასატორი ძირითადად

პრეტენზიას გამოთქვამს სასამართლოს მხრიდან შეტყობინების წესების არასწორი განმარტების თაობაზე (**სსსკ-ის 70-ე-78-ე მუხლები**) და აღნიშნავს, რომ სასამართლომ მოპასუხისათვის გაგზავნილი კორესპონდენცია (**სარჩელი და თანდართული მასალები**) არასწორად მიიჩნია მხარისათვის ჩაბარებულად, კერძოდ, საკასაციო საჩივარში გადმოცემულია, რომ კორესპონდენცია მოპასუხეს არც პირადად და არც მისი ოჯახის ქმედუნარიან წევრს არ ჩაბარებია, სასამართლოს ყურადღება არ მიუქცევია მხარის იმ განმარტებისათვის, რომ მოპასუხე ცხოვრობდა მარტო, ხოლო იმის ახსნის საშუალება, ერთსა და იმავე მისამართზე სხვადასხვა ოჯახად რატომ ცხოვრობდა მოპასუხე და მისი ყოფილი მეუღლე, აპელანტის წარმომადგენელს არ მიეცა, რადგანაც სასამართლო არ დაინტერესდა საკითხით (**ქ.კისლაშვიდში, პ-----ას ქ#59-ში მდებარე შენობა ორსართულიანი საცხოვრებელი სახლია, სადაც ბ.გ-----ი ცხოვრობდა ცალკე ოჯახად, ასევე ცალკე ოჯახად ცხოვრობდა მისი ყოფილი მეუღლე ი. კ-----ი, ამ უკანასკნელის მშობლები და მეზობელი ლ-----ი. მოპასუხე დაავადებული იყო მეოთხე სტადიის სიმსივნით და მუდმივად იმყოფებოდა ძლიერი გამაყუჩებლის – ნარკოტიკული საშუალების ზემოქმედების ქვეშ, რაც დასტურდება საქმეში არსებული 05.06.2013წ. სამედიცინო ცნობით. მასთან ერთად ცხოვრობდა და უვლიდა შვილი – ა.გ-----ი. ლ-----ების ოჯახის ცალკე ცხოვრების ფაქტი კარგად იყო ცნობილი მოსარჩელისათვის**). იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ გზავნილის მიმღები ლ-----ი არ წარმოადგენს მოპასუხის ოჯახის წევრს, არ შეიძლება მოპასუხე საქმის განხილვის თაობაზე სათანადოდ ინფორმირებულად იქნეს მიჩნეული, რაც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას გამოირიცხავს. მართალია, პირველი ინსტანციის სასამართლოში საჩივრის განხილვის ეტაპზე მოპასუხის წარმომადგენელმა დაადასტურა, რომ მხარეს სარჩელი ჩაბარდა, თუმცა მას შემდეგ არაერთხელ განემარტა სასამართლოს, რომ მას არა სარჩელი, არამედ, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ჩაბარდა და ისიც არა პირადად, არამედ – ყოფილი მეუღლის მეშვეობით. არასრულწლოვანი ა.გ-----ის დახმარებით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ჩაბარების მომდევნო დღეს, 2014 წლის 15 მაისს მინდობილობასთან ერთად საქმის მასალები ბ.გ-----მა გამოუგზავნა წარმომადგენელს, რომელმაც 16 მაისს საჩივარი ფოსტით გააგზავნა რუსთავის საქალაქო სასამართლოში, ამასთანავე, ვინაიდან თავდაპირველი წარმომადგენელი – მ.მ-----ი არ არის იურისტი, მისი განმარტება სარჩელის მოპასუხისათვის ჩაბარების თაობაზე არ უნდა მიეღო სასამართლოს. სააპელაციო პალატამ არ დაიცვა მოპასუხის ინტერესები და იურიდიული განათლების არმქონე პირის განმარტებას მიანიჭა ძალა ვიდრე „**ჯ-----იდან**“ გამოთხოვილ მასალებს, რომლებიც ადასტურებს, რომ სარჩელი მოპასუხეს არ ჩაბარებია. არასწორია სააპელაციო პალატის მსჯელობა,

რომ მხარის მიერ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ჩაბარებაზე პრეტენზიის განუცხადებლობა ქმნის ვარაუდის საფუძველს, რომ ი.კ.---- ი და ნ.ლ.-----ი მოპასუხის ოჯახის წევრები არიან. ამ შემთხვევაში, სასამართლო დაეყრდნო მხოლოდ საკუთარ ვარაუდს და არ გამოუკვლევია საქმის მასალები. სასამართლომ დაარღვია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლი და არასწორად დააკისრა მოპასუხეს იმისი მტკიცების ტვირთი, რომ სარჩელი და თანდართული მასალები მას არ ჩაბარებია. ამასთანავე, მოპასუხის მიერ წარდგენილი საფოსტო დოკუმენტაციით დგინდება, რომ სარჩელი არ ჩაბარებია ადრესატს. საქალაქო სასამართლოში წარდგენილი საჩივრის თანახმად, შესაგებლის წარუდგენლობა განაპირობა აკადემოფობამ, სასამართლომ მიუთითა კიდევაც ეს ფაქტი, რაც სათანადოდ დამოწმებული ცნობით უნდა დადასტურებულიყო, თუმცა, სასამართლომ საკმარისად არ ჩათვალა მოპასუხის მიერ 2013 წლის 5 ივნისს გაცემული ცნობა იმ საფუძველით, რომ დოკუმენტი ერთი წლით ადრე იყო გაცემული, მაგრამ შეფასება არ მიუცია თავად ამ დოკუმენტის შინაარსობრივი მხარისათვის, 2014 წლის 27 მარტს ქ.კისლოვოდის #1 საქალაქო პოლიკლინიკამ გასცა ცნობა, რომელიც საქართველოში გადმოგზავნილია 2014 წლის 24 ივნისს და მისი წარდგენა პირველი ინსტანციის სასამართლოში შეუძლებელი იქნებოდა, თუმცა, სააპელაციო პალატამ არასწორად არ გაიზიარა იგი და დაუშვებელ მტკიცებულებად ცნო. სააპელაციო პალატა მეტი დამაჯერებლობისათვის განმარტავს, რომ კასატორს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ჩაბარდა 2014 წლის 6 მაისს, რის შემდგომაც თითქოს მოპასუხე თავად გამოცხადდა ნოტარიუსთან და 2014 წლის 14 მაისს გასცა მინდობილობა, თუმცა, ყურადღება არ გაამახვილა იმაზე, რომ მინდობილობა დამოწმებულია მოპასუხის საცხოვრებელ მისამართზე. კასატორი პრეტენზიას ასევე გამოთქვამს სასამართლოს მხრიდან დავის ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად დადგენის თვალსაზრისით, კერძოდ, იგი სადავოდ ხდის იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელემ ფაქტობრივი ფლობით მიიღო სამკვიდრო, ასევე იმას, რომ მოპასუხე 1999 წლის 13 მაისს თითქოს, მარტო გამოცხადდა ნოტარიუსთან, რომელსაც სხვა მემკვიდრის არსებობა დაუმალა და არასწორად მიიღო დედის სამკვიდრო ერთპიროვნულად.

1.2. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვევითაა გამოტანილი. სამართლის მიზნებისათვის კანონდარღვევად განიხილება სასამართლოს მიერ მოთხოვნის დამფუძნებელი ნორმის არასწორი მოძიება ან მისი არასწორი გამოყენება ან/და განმარტება. საპროცესო სამართლის

ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი. თავის მხრივ, განსახილველი ნორმიდან გამომდინარეობს ის დასკვნაც, რომ საკასაციო საჩივრის წარმატებას თავად კასატორის მიერ ზემოხსენებულ საფუძვლებზე მითითება და ამ გზით საკასაციო შედავებათა დასაბუთება განაპირობებს.

1.3. საკასაციო პრეტენზიათა საფუძვლიანობის შემოწმების მიზნით პალატა ყურადღებას გაამახვილებს საკითხის შეფასებისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე:

1.3.1. სასამართლო მოხელის მიერ შედგენილი აქტის თანახმად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 184-ე და 201-ე მუხლების შესაბამისად, მოპასუხისათვის გადაცემის მიზნით მოსარჩელეს ჩაბარდა სარჩელისა და თანდართული მასალების ასლები. ამავე აქტით სადაც განმარტებულია მისი არასაპატიო მიზეზით წარუდგენლობის შედეგები **(დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები)**, შესაგებლის წარდგენის ვადა განისაზღვრა 10 დღით;

1.3.2. საქმეში წარმოდგენილ მოსარჩელის წარმომადგენლთა 11.03.2014წ. განცხადებას **(სარჩელისა და თანდართული დოკუმენტების მოპასუხისათვის ჩაბარების შესახებ ინფორმაციის სასამართლოში წარდგენის შესახებ)** თან ერთვის შპს „ჯ-----ის“ 2014 წლის 10 მარტის პასუხი, რომლის თანახმადაც „გზავნილი ზედნადების ნომრით 1180451613, კერძოდ DOCUMENTS, გამგზავნი B-----, L-----, მიმღები B-----, 2014 წლის 6 მარტს ჩაბარდა მიმღებს ზედნადებში მითითებულ მისამართზე P-----A STR. 59, KISLOVODSK 367700, RUSSIAN FEDERATION“;

1.3.3. უდავოა, რომ არც განსაზღვრულ ვადაში და არც საპროცესო ვადის დარღვევით შესაგებელი სასამართლოში არ ყოფილა წარდგენილი, რის გამოც, 2014 წლის 16 აპრილის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა.

1.3.4. საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით არ იზიარებს კასატორის მიერ გამოთქმულ პრეტენზიებს იმის თაობაზე, რომ სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით არასწორად დაადგინა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები; მოპასუხისთვის არასათანადო ინფორმირების გამო არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები; სასამართლომ არასწორად დააკისრა მოპასუხეს არაინფორმირებულობის მტკიცების ტვირთი. ამ პრეტენზიებთან მიმართებით საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ პირველი ინსტანციის წესით საქმის განხილვისას დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის

საკითხს არეგულირებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის XXVI თავი, კერძოდ კი, მოპასუხის მიერ შესაგებლის შეუტანლობის მოტივით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისათვის სახეზე უნდა იყოს (სსსკ-ის 232¹ მუხლი) შემდეგი წინაპირობები: ა) მოპასუხე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით უნდა იყოს ინფორმირებული საქმის განხილვის თაობაზე, კერძოდ, მას დადგენილი წესით უნდა ჰქონდეს ჩაბარებული სარჩელი (სააპელაციო საჩივარი) და თანდართული მასალები და ამომწურავად უნდა ჰქონდეს განმარტებული 201-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის ფარგლებში დანიშნული საპროცესო ვადის არასაპატიოდ დარღვევის ნეგატიური შედეგების თაობაზე; ბ) მოპასუხემ ბრალეულად უნდა დაარღვიოს შესაგებლის შეტანისათვის განსაზღვრული ვადა. ამ ფაქტობრივი წინაპირობების არსებობა განაპირობებს სარჩელში მითითებული გარემოებების დადგენილად მიჩნევის აუცილებლობას იმგვარად, რომ სასამართლო არათუ ვალდებული, უფლებამოსილიც არაა შეამოწმოს და შეფასება მისცეს საქმეში წარმოდგენილ შესაბამის მტკიცებულებებს. ზემოაღნიშნული საფუძვლების კუმულაციურად არსებობა კი, ქმნის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ფორმალურ წინაპირობას, თუმცა იმისათვის, რათა სასამართლომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის გზით დააკმაყოფილოს სარჩელი, მოსამართლე ვალდებულია, გამოარკვიოს კანონის ძალით დადგენილად მიჩნეული ფაქტობრივი გარემოებები **(სარჩელში მითითებული ფაქტები)** ამართლებს თუ არა იურიდიული თვალსაზრისით მოთხოვნას. მოთხოვნის იურიდიული მართებულობის კვლევა, თავის მხრივ, მოიაზრებს მოთხოვნის დამფუძნებელი მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის სწორად განსაზღვრასა და იმის უტყუარად დადგენას, სარჩელში მითითებული და კანონის ძალით დადგენილად მიჩნეული გარემოებების სამართლებრივი თვალსაზრისით შეფასება იძლევა თუ არა დამფუძნებელი ნორმის შემადგენლობას. მითითებულ წინაპირობათაგან თუნდაც ერთ-ერთის არარსებობა იწვევს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანაზე უარის თქმასა და მხარეთა დაბარებას სასამართლო სხდომაზე. ასეთ შემთხვევაში, განსხვავებულია მოპასუხის უფლებრივი მდგომარეობა, კერძოდ, მოპასუხისაგან (მოწინააღმდეგე მხარისაგან) მტკიცებულებები არ მიიღება, სამართლებრივი ბალანსი იმგვარია, რომ მოპასუხეს მხოლოდ სამართლებრივი შესაგებლის წარდგენის უფლება აქვს, ანუ თავდაცვის საპროცესო საშუალება მხოლოდ მოთხოვნასთან მიმართებით მისი სამართლებრივი მოსაზრებით შემოიფარგლება.

1.3.5. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 184-ე მუხლით დადგენილი

რეგულაციიდან გამომდინარე, სწორედ მოსარჩელეს ეკისრება მოპასუხის ინფორმირების მტკიცების ტვირთი, რაც მოცემულ შემთხვევაში, დაძლეულია საფოსტო პასუხის წარდგენით, რომლის მიმართაც კანონიერი ნდობა არსებობს და სასამართლო ვალდებულია, გაიზიაროს იგი, შესაბამისად, მისი სარწმუნოდ უარყოფა მოპასუხეს ეკისრება. ამ გარემოებათა გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს სრული უფლება ჰქონდა გამოეტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების თაობაზე, რამდენადაც მას მოეპოვებოდა ცნობები, როგორც მოპასუხის ინფორმირების, ისე – მისი მხრიდან შესაგებლის არასაპატიო მიზეზით წარუდგენლობის თაობაზე. სწორედ ხსენებული საპროცესო წინაპირობებიდან გამომდინარე, ამ განჩინების აღწერილობით ნაწილში მითითებული ფაქტები დადგენილად მიიჩნევა, რომელიც სამოქალაქო კოდექსის 1319-ე, 1336-ე, 1421-ე, 1424-ე და 1433-ე მუხლების შესაბამისად, იურიდიულად ამართლებს სამკვიდროდან 1/2 ნაწილის მიკუთვნებისა და სამკვიდრო მოწმობაში ცვლილების შეტანის მოთხოვნით აღძრულ სარჩელს.

1.3.6. რაც შეეხება მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებას, როგორც ზემოთ ითქვა, მხარე აცხადებს, რომ იგი არ იყო სათანადო წესით ინფორმირებული დავის ფაქტობრივი გარემოებების თაობაზე, ასევე, ჯანმრთელობის გამო, არ შეეძლო წარედგინა შესაგებელი. ამ წინაპირობების შემოწმების მიზნით სასამართლო განმარტავს, რომ მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლები ასევე ამომწურავადაა რეგლამენტირებული კანონში და შესაგებლის შეუტანლობის მოტივით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად მიჩნეულია შემდეგი: ა) სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის; ბ) გამოუცხადებელ მხარეს დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები; გ) არსებობს სხვა საპატიო მიზეზი, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის (**სსსკ 241-ე მუხლი**).

1.3.7. საკასაციო სასამართლო არ იზიარებს კასატორის არგუმენტს ქვემდგომი სასამართლოს მხრიდან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლების არასწორად განმარტების თაობაზე და აღნიშნავს, რომ მის მიერ მითითებული გარემოებები (**სასამართლო კორესპონდენციის ჩაბარება იმ პირის მიერ, რომელიც არ არის მისი ოჯახის წევრი, რომ კორესპონდენციის მიმღები იმავე მისამართზე მდებარე სხვა ოჯახის წევრია და სხვა**)

საქმის მასალებით უტყუარად არ დგინდება, არამედ, ხსენებული ნორმების სისტემური ანალიზიდან გამომდინარე, უნდა განიმარტოს, რომ ოჯახის ქმედუნარიან წევრად მიიჩნევა არა ნათესავური ხაზით დაკავშირებული პირები, არამედ, ერთსა და იმავე მისამართზე მცხოვრები პირები, უფრო მეტიც, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების წინააღმდეგ წარდგენილი საჩივრით მოპასუხემ (**წარმომადგენელმა**) დაადასტურა ადრესატისათვის კორესპონდენციის ჩაბარების ფაქტი. საკასაციო საჩივარი არ შეიცავს მითითებას საქმის რომელიმე მასალაზე, რომლითაც დადგინდება, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოში მოპასუხის წარმომადგენელი არ იყო იურისტი, ასეც რომ იყოს, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 440-ე მუხლი არ კრძალავს პირველი ინსტანციის სასამართლოში არაიურისტი პირის მიერ მხარის უფლებების დაცვას, ეს გარემოება მარწმუნებლის რისკია და სასამართლო არ არის ვალდებული, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევისა (**იხ. სსსკ-ის 97.1. მუხლი: სასამართლოს შეუძლია უარი თქვას იმ პირის პროცესში წარმომადგენლად დაშვებაზე, რომელიც არ არის ადვოკატი, თუ მიიჩნევს, რომ ამ უკანასკნელს არ გააჩნია საკმარისი მონაცემები იმისათვის, რომ წარმოადგინოს მხარე და დაიცვას მისი უფლებები**), პირი გადააყენოს წარმომადგენლობიდან. კანონით განსაზღვრული წარმომადგენლად დაშვებაზე უარის თქმის საფუძვლები კასატორს არ მიუთითებია, უფრო მეტიც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 97-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ის მოქმედებები, რომლებიც საპროცესო წარმომადგენელმა გადაყენებამდე შეასრულა, ძალაში რჩება. ამდენად, საჩივარში მითითებული ბ.გ-----ისათვის კორესპონდენციის ჩაბარების ფაქტს საკასაციო სასამართლო ამავე კოდექსის 131-ე მუხლის კონტექსტში აფასებს (**ერთი მხარის მიერ ისეთი გარემოების არსებობის ან არარსებობის დადასტურება (აღიარება), რომელზედაც მეორე მხარე ამყარებს თავის მოთხოვნებსა თუ შესაგებელს, სასამართლომ შეიძლება საკმარის მტკიცებულებად ჩათვალოს და საფუძვლად დაუდოს სასამართლო გადაწყვეტილებას**), რომელსაც ვერ აქარწყლებს კასატორის მხოლოდ სიტყვიერი მითითებები.

1.3.8. რაც შეეხება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად კასატორის მიერ მითითებულ მეორე გარემოებას – მოპასუხის ჯანმრთელობის შესახებ და ამ კუთხით სასამართლოს მხრიდან მტკიცებულებათა არასრულ კვლევას, პალატა სრულად იზიარებს მას და მიიჩნევს, რომ მოპასუხემ დაადასტურა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრული წინაპირობების არსებობა. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია, რომ საჩივარზე დართული ცნობა, რომელიც გაცემულია 2013 წლის 5 ივნისს, შეიცავს მოპასუხის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციას,

დადგენილია დიაგნოზი: წინამდებარე ჯირკვლის ადენოკარცინომა, მე-4 სტადია; რეკომენდაცია: ონკოუროლოგის დაკვირვება, ონკომარკეტების კონტროლი, სიმპტომატური მკურნალობა და ადეკვატური გაუტკივარება საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ჰორმონალური თერაპია მაქსიმალური ანდროგენური ბლოკადის რეჟიმში, თერაპია ბისფოსფონატებით. საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, მითთებული მტკიცებულება არა მხოლოდ ზემოხსენებული ნორმის, არამედ, ამავე კოდექსის 105-ე მუხლის კონტექსტში უნდა შეფასდეს, თუმცა, რომც გავიზიაროთ საქალაქო სასამართლოს მითითება ცნობის გაცემის თარიღზე და ამ გზით გამართლებულად მივიჩნიოთ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ პირველი ინსტანციის სასამართლოს 23.06.2014წ. განჩინება, მხედველობაშია მისაღები სააპელაციო განხილვის ეტაპზე წარდგენილი მტკიცებულებები (29.07.2014წ. ცნობა, ასევე #18 მსჯავრდებულთა და ბრალდებულთა სამკურნალო დაწესებულების მთავარი ექიმის მოვალეობის შემსრულებლის მიერ გაცემული ცნობა, რომელთა დაშვებაზე უარი საქმის მასალებით არ დგინდება, უფრო მეტიც, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 15.11.2017წ. სხდომაზე აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარეს სადავოდ არ გაუხდია ის გარემოება, რომ ბ.გ-----ი დაავადებული იყო მე-4 სტადიის სიმსივნით) და განვითარებული მოვლენები, უდავოა, რომ ბ.გ-----ი სააპელაციო განხილვის ეტაპზე გარდაიცვალა, რაც იმაზე მეტყველებს, რომ გასაჩივრებული განჩინებით სააპელაციო პალატამ არასწორად განმარტა საპროცესო წესები და სამართლებრივად არასწორად შეაფასა მოპასუხის ჯანმრთელობა, ასევე, არასწორად არ დაუდო საფუძვლად იგი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების/მისი ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების გაუქმებას. ამგვარი მიდგომა არ გამომდინარეობს არც საქართველოს კონსტიტუციითა თუ ქვეყანაში მოქმედი კანონმდებლობით გარანტირებული სასამართლო ხელმისაწვდომობის პრინციპიდან და არც ევროკონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის დებულებიდან (პრეცედენტული სამართლის თანახმად, მხარეთა თანასწორობის პრინციპი, რომელიც სამართლიანი სასამართლოს ფართო კონცეფციის ერთ-ერთი ელემენტია, მოითხოვს თითოეული მხარისგან ჰქონდეს გონივრული შესაძლებლობა წარმოადგინოს საკუთარი საქმე ისეთ პირობებში, რომელიც არ ჩააყენებს მას მნიშვნელოვნად არახელსაყრელ მდგომარეობაში მის მოწინააღმდეგე მხარესთან მიმართებით (იხ. „ნიდეროსტ-ჰუბერი შვეიცარიის წინააღმდეგ“, (Nideröst-Huber v. Switzerland), 18/02/1997, §23, გადაწყვეტილებათა და განჩინებათა კრებული 1997-I; „კრესი საფრანგეთის წინააღმდეგ“ (Kress v. France) [დიდი პალატა], # 39594/98, § 72, ECHR 2001-VI; „ეივონი საფრანგეთის წინააღმდეგ“ (Yvon v. France), #. 44962/98, § 31, ECHR 2003-V; და „გორაიზი და სხვები ესპანეთის წინააღმდეგ“ (Gorraiz Lizarraga and Others v. Spain), #. 62543/00, § 56, ECHR 2004-III). ეროვნული ორგანოები ვალდებული არიან უზრუნველყონ „სამართლიანი განხილვის“ მოთხოვნები თითოეულ საქმეზე (იხ. Dombó Beheer B.V.

ნიდერლანდების წინააღმდეგ (*Dombo Beheer B.V. v. the Netherlands*), 27/10/1993, §33, Series A #. 274). კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი არ ითვალისწინებს დოკუმენტების გაგზავნის კონკრეტულ ფორმას (იხილეთ „ბოგონოსი რუსეთის წინააღმდეგ“ (განჩინება) (*Bogonos v. Russia (dec.)*), # 68798/01, 05/02/2004, და „ორამსი კვიპროსის წინააღმდეგ“ (განჩინება) (*Orams v. Cyprus (dec.)*), # 27841/07, 10/06/2010), თუმცა, სამართლიანი სასამართლოს ზოგადი კონცეფცია მოიცავს შეჯიბრებითი სამართალწარმოების ფუნდამენტურ პრინციპს (იხ. რუიზ-მატეოსი ესპანეთის წინააღმდეგ (*Ruiz-Mateos v. Spain*), 23/06/1993, § 63, Series A # 262). ამასთან, სამართლიანი სამართალწარმოება მოითხოვს, რომ სამოქალაქო სამართალწარმოების ყველა მხარე ინფორმირებული იყოს და შესაძლებლობა ჰქონდეს, გამოთქვას მოსაზრება წარდგენილ დასკვნებსა და მტკიცებულებებზე, რათა გავლენა მოახდინოს სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე (იხ. „ლობო მაჩადო პორტუგალიის წინააღმდეგ“ (*Lobo Machado v. Portugal*), 20/02/1996, §31, ანგარიშები 1996-I). უპირველეს ყოვლისა, აღნიშნული საკითხი გულისხმობს იმას, რომ პირი ინფორმირებული უნდა იყოს მის წინააღმდეგ მიმდინარე სამართალწარმოების შესახებ (იხ. „დილიპაკი და კარაკაია თურქეთის წინააღმდეგ“ (*Dilipak and Karakaya v. Turkey*), # 7942/05 და 24838/05, §77, 04/03/2014). თუ სასამართლო დოკუმენტები - მათ შორის სასამართლო სხდომის უწყებები არ ჩაჰბარდა მხარეს პირადად, მაშინ განმცხადებელს შეიძლება, ხელი შეეშალოს საკუთარი თავის დაცვის განხორციელებაში სამართალწარმოების პროცესში (იხ. „ოზგურ-კარადუმანი გერმანიის წინააღმდეგ“ (განჩინება) (*Ozgur-Karaduman v. Germany (dec.)*), no. 4769/02, 26/06/2007; „ვებერი გერმანიის წინააღმდეგ“ (განჩინება), (*Weber v. Germany (dec.)*), no. 30203/03, 02/10/2007 და „ზავოდნიკი სლოვენიის წინააღმდეგ“, (*Zavodnik v. Slovenia*), no. 53723/13, § 70, 21/05/2015). კონვენციის მე-6 მუხლი მოითხოვს და საშუალებას აძლევს სახელმწიფოებს, მოაწყონ მათი სამართლებრივი სისტემები იმგვარად, რომ ხელი შეეწყოს სწრაფ და ეფექტურ სამართალწარმოებებს, მათ შორის, დაუსწრებელი გადაწყვეტილებების მიღების შესაძლებლობის კუთხით (იხ. „აჟდაჯიჩი სლოვენიის წინააღმდეგ“ (*Aždajić v. Slovenia*), no. 71872/12, §49, 08/10/2015, და „განკინი და სხვები რუსეთის წინააღმდეგ“ (*Gankin and Others v. Russia*), nos. 2430/06, 1454/08, 11670/10 და 12938/12, § 26, 31/05/2016), თუმცა, აღნიშნული არ შეიძლება განხორციელდეს სხვა პროცედურული გარანტიების, განსაკუთრებით მხარეთა თანასწორობის პრინციპის ხარჯზე. საქმეში - „დილიპაკი და კარაკაია“ (*Dilipak and Karakaya*) ევროსასამართლომ გადაწყვიტა სისხლის სამართლის საკითხებისადმი მისი მიდგომის სულისკვეთება გადმოეტანა და დაუსწრებელი სისხლის სამართალწარმოების პროცესში განვითარებული პრინციპები მიესადაგებინა სამოქალაქო სამართალწარმოების მიმართაც. შესაბამისად, აღნიშნულ საქმეში, სასამართლო დაეყრდნო მის პრეცედენტულ სამართალს, რომლის მიხედვითაც სამართლიანობის უარყოფა დგინდება, როცა პროცესზე დაუსწრებლად მსჯავრდებულ პირს არ აქვს საშუალება, მიიღოს ბრალდების არსის ცხადი განმარტება იმ გარემოებებში, როცა არ არის დადგენილი მის მიერ სასამართლოში გამოცხადების უფლებასა და საკუთარი თავის დაცვის უფლებაზე უარის თქმა (იხილეთ „კოლოზა იტალიის წინააღმდეგ“ (*Colozza v. Italy*), 12/02/1985, §29, Series A no. 89; „ეინჰორნი საფრანგეთის წინააღმდეგ“ (განჩინება), (*Einhorn v. France*) (dec.), no. 71555/01, §33, ECHR 2001-XI; „კრომბახი საფრანგეთის წინააღმდეგ“ (*Krombach v. France*) no. 29731/96, §85, ECHR 2001-II; და „სეჯდოვიჩი იტალიის წინააღმდეგ“ (*Sejdovic v. Italy*) [დიდი პალატა], no. 56581/00, §82, ECHR 2006-II), ან,

როცა იგი მიზნად ისახავს მართლმსაჯულებისგან თავის დაღწევას (იხილეთ „მედენიკა შვეიცარიის წინააღმდეგ“ (Medenica v. Switzerland), no. 20491/92, §55, ECHR 2001-VI). ამასთან, კონვენციის მე-6 მუხლის არც ფორმალური და არც შინაარსობრივი მხარე ხელს არ უშლის პირს საკუთარი თავისუფალი ნებით გამოხატულად ან ნაგულისხმევად უარი თქვას სამართლიანი სასამართლოს გარანტიებზე (იხილეთ „ჰერმი იტალიის წინააღმდეგ“ (Hermi v. Italy) [დიდი პალატა], no. 18114/02, §73, ECHR 2006-XII), თუმცა, ასეთი უარი დადგენილი უნდა იყოს ცალსახად და უზრუნველყოფილი უნდა იყოს მისი მნიშვნელობის შესაბამისი მინიმალური გარანტიებით (იხ. „პოიტრიმოლი საფრანგეთის წინააღმდეგ“ (Poitrimol v. France) 23/11/1993, §31, Series A no. 277-A), და არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს რაიმე მნიშვნელოვან საჯარო ინტერესს (იხ. „სეჯდოვიჩი“ (Sejdovic) §86, და „დილიპაკი და კარაკაია“ (Dilipak and Karakaya), §79, აგრეთვე, „ნაცვლიშვილი და ტოგონიძე საქართველოს წინააღმდეგ“ (Natsvlishvili and Togonidze v. Georgia), no. 9043/05, §91, ECHR 2014 (ამონარიდები)).

1.3.9. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, აუქმებს გასაჩივრებულ განჩინებას და ვინაიდან საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებით გამოკვლევა, ამავე კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, საქმეს ხელახლა განსახილველად უბრუნებს იმავე სასამართლოს, რომელმაც წინამდებარე განჩინების კვლევით ნაწილში ასახული სამართლებრივი დასაბუთების გათვალისწინებით უნდა იმსჯელოს და დაადგინოს არსებობს თუ არა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების/მისი ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების უცვლელად დატოვების ფაქტობრივ-სამართლებრივი წინაპირობები.

2. საოქმო განჩინების ძალაში დატოვების კანონიერება:

2.1. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, საკასაციო სასამართლოს განხილვის საგანი შეიძლება იყოს აგრეთვე სასამართლოს ის განჩინებები, რომლებიც წინ უსწრებს სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებას, იმისგან დამოუკიდებლად, დასაშვებია თუ არა მათ მიმართ კერძო საჩივრის შეტანა.

2.2. კასატორი სადავოდ ხდის სააპელაციო სასამართლოს 2017 წლის 15 ნოემბრის საოქმო განჩინებას, რომლითაც მას უარი ეთქვა სააპელაციო საჩივარზე დართული 2014 წლის 27 მარტის ცნობის (საექიმო კომისიის ოქმი #225) საქმისათვის დართვაზე. გასაჩივრებული განჩინებით ამ მტკიცებულებაზე მიღება დასაბუთებულია იმით, რომ მხარეს საჩივრის წარდგენის დროისათვისაც შეეძლო ამ შინაარსის დოკუმენტის მოძიება და პირველი ინსტანციის სასამართლოში წარდგენა. საკასაციო პალატა თვლის, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ქვემდგომმა სასამართლომ სწორად განმარტა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 380-ე მუხლის მე-2

ნაწილი, რომლის წინააღმდეგაც დასაბუთებული შედავა არ არის წარმოდგენილი, შესაბამისად, პალატა ასკვნის, რომ გასაჩივრებული საოქმო განჩინება კანონიერია და ძალაში უნდა იქნეს დატოვებული.

3. სასამართლო ხარჯები:

ვინაიდან წინამდებარე განჩინებით საქმის წარმოება არ დასრულებულა, პალატა მიიჩნევს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად (*თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დააბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც გაწეულია ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით*) პროცესის ხარჯების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 404-ე, 412-ე მუხლებით და

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

1. ბ----- გ-----ის უფლებამონაცვლე ა----- გ-----ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 29 ნოემბრის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
3. კასატორის შუამდგომლობა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2017 წლის 15 ნოემბრის საოქმო განჩინების გაუქმების თაობაზე არ დაკმაყოფილდეს.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ბ. ალავეძე

მოსამართლეები:

ე. გასიტაშვილი

ზ. ძლიერიშვილი